

Praksishåndbok
for
Grunnskolelærerutdanningene ved HiST
studieåret 2015/2016

Høgskolen i Sør-Trøndelag, avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

Rotvoll

Velkommen til studieåret 2015/2016

Denne håndboken er laget for deg som er student ved grunnskole-lærerutdanningen 1-7 eller 5-10, praksislærer, rektor ved en praksisskole eller faglig tilsatt ved høghskolen.

I håndboken finner du blant annet informasjon om oppmøte, vurdering og dine oppgaver som student, rektor, praksislærer og oppfølgingslærer. I tillegg til denne håndboken legges sentrale dokumenter, som møteplan, praksiskontrakt og praksisgrupper ut på It'slearning (Felles praksislærerrom og praksisemnerommene til studentene).

Kontaktinformasjon:

Kristin Tveranger Alfer
Rådgiver, praksis
Tlf 7355 9830

Agnes Kvam
Seniorkonsulent, praksis
Tlf 7355 9831

Barbora Skjærseth(vår 2015)
Førstekonsulent, praksis
Tlf 7355 9395

Ingebjørg Hasselberg
Førstekonsulent, praksis
Tlf 7341 2608

Ruth Grütters
Studieleder praksis
Tlf 7355 9899

Praksiskontoret har åpent for studenter mandag til fredag 10.00-14.00.
Vi holder til i A-bygget, 1.etasje på rom 120.

Postadresse:
HiST ALT
Rotvoll allé 1
7053 Trondheim

E-postadresse praksiskontor: alt-praksis@hist.no

Info om praksis på nettsidene våre: <http://hist.no/alt/laererpraksis/>

Innhold

Velkommen til studieåret 2015/2016	2
GENERELL INFORMASJON	4
Praksisopplæring	4
Organisering	4
Omfang praksis studieåret 2015-2016:	5
Internasjonalisering	6
Tilstedeværelse og fravær i praksis	6
Deltaking i kontaktlærerarbeid, teamarbeid og i fellestid	7
Taushetsplikt for studenter	7
Planlegging og forarbeid	7
Praksiskontrakt	7
ANSVARSFORDELING	8
Rektors oppgaver	8
Praksislærers oppgaver	8
Oppfølgingslærers oppgaver	9
Studentenes oppgaver	10
OM VEILEDNING I PRAKSIS	10
Utforming av planleggings- og veiledningsdokument	10
Loggskrivning	11
Utvikling av praktisk yrkest teori (PYT)	11
Eksemplarisk veiledning	11
VURDERING OG PRAKSISRAPPORTERING	12
1) PRAKSISOPPLÆRINGEN:	12
2) VURDERING AV SKIKKETHET	14
Forskriftens kriterier ved vurdering av om en student er skikket er:	14
POLITIATTEST	15
EVALUERING AV PRAKSIS	15
Høgskolens læringsplattform: IT'S LEARNING	15
Emnebeskrivelser 1-7	16
Emnebeskrivelser 5-10	23

GENERELL INFORMASJON

Praksisopplæring

Praksisopplæringen gjennomføres i grunnskolen i samsvar med program/studieplanene. Det skal være progresjon i praksisopplæringen, og den skal være tilpasset studentenes fagvalg i alle studieårene og knyttet til ulike deler av skolens virksomhet.

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. Praksis skal være relevant for og integrert i fagene, og er å betrakte som en læringsarena på samme måte som undervisningen ved institusjonen. Institusjonen skal sikre at studenten får undervise i emner som de har hatt opplæring i. Studenten skal få undervise i sine studieemner, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen på trinnet de har praksis i, med utgangspunkt i utbytteformuleringene for praksis.

Praksis skal være en arena for systematisk læring og utprøving ved at praksislærer i samarbeid med HiST tilrettelegger for læring og øvingssituasjoner for studenten.

I løpet av utdanningen skal studenten møte ulike typer praksis.

Tidlig i studiet skal studenten planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning under veiledning av praksislærere og faglærere i lærerutdanningen, og i samarbeid med medstudenter. Etter hvert skal studenten ta et mer selvstendig ansvar for å planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning.

Det er egne emnebeskrivelser for praksis hvert studieår (se side 16 ff.). Disse angir blant annet hovedtema/emneinnhold knyttet til hver av praksisperiodene i alle fire årene, forventet læringsutbytte, samt en mer detaljert informasjon om praksisopplæringen. Læringsutbytteformuleringene må forstås i lys av progresjonen i praksisopplæringen.

Organisering

Praksisopplæringen er en integrert del av alle fagene i utdanningene. Gjennom undervisningen på grunnskolelærerutdanningene er det en intensjon at studenten kan få tilgang til praksisfeltet som lærings- og utforskningsarena i tilknytning til faglige oppdrag. Grunnskolelærerstudentene har inneværende studieår praksis hos praksislærere fordelt på ca. 80 forskjellige grunnskoler i 22 kommuner.

Praksisopplæringen organiseres slik at hele praksisskolen blir praksisarena. Rektor ved praksisskolen har det overordnede ansvaret for å organisere praksisopplæringen ved egen skole, mens det daglige veiledningsarbeidet ivaretas av skolens praksislærere. Når flere lærere ved hver skole er praksislærere, skapes det et miljø for praksisopplæring ved praksisskolene.

Praksis gjennomføres vanligvis i grupper på 4 studenter. Studentene forbereder praksis i samarbeid med praksislærerne og høgskolens faglærere (oppfølgingslærere). Alle praksisgrupper har en oppfølgingslærer fra høgskolen. Praksis legges til årsplanlagte perioder/uker i studieåret. Studentene må påregne å ha praksis i andre kommuner utenfor Trondheim og omegn. Studenter kan få tilskudd for å dekke reise- og bo-utgifter ved å levere skjema: «Søknad om tilskudd til HiST-studenter som gjennomfører praksisstudier». Dette kan fås i servicesenteret eller lastes ned fra vår nettside: hist.no (Søk på Refusjon av praksisutgifter.)

Omfang praksis studieåret 2015-2016:

Omfanget av praksisopplæringen er på 100 dager fordelt over fire år; minst 60 dager i løpet av de to første studieårene og minst 40 dager i løpet av de to siste studieårene. Forberedelser og etterarbeid til praksis skal **ikke** inngå i de 100 dagene. HiST tilbyr 105 dager.

For studieåret 2015-2016 vil praksisukene legges slik:

NB! Utenlandspraksis for 3.studieår er lagt til 5 uker på våren!

Studieår	Høst	Vår
4	10 dager	5 dager skoleovertakelse + 5 dager forberedelse
3	10 dager	15 dager (5 uker for utenlandspraksis)
2	15 dager	20 dager
1	15 dager	15 dager
	GLU1-7	GLU 5-10
4	1-7 trinn	5-10 trinn
3	3-4 trinn	8-10 trinn
2	1-2 trinn	8-10 trinn
1	4-7 trinn	5-7 trinn

Når studentene er ute i ordinære praksisperioder, forutsettes det at praksisopplæringen har et omfang på inntil 20 timer undervisning og i gjennomsnitt 10-13 timer veiledning per uke på 1. og 2. studieår. I 3. og 4. studieår må antall undervisningstimer tilpasses læringsutbytteformuleringene. Noe av veiledningen kan gjennomføres i uker før eller etter selve praksisuka. Veiledningen kan foregå på ulike måter og i ulike fora, for eksempel i gruppe, individuelt, i fellestid ved praksisskolen eller via It's Learning.

Normalt vil studentenes arbeidstid på praksisstedet være fra kl. 08.00 til 16.00. Studentene må imidlertid være forberedt på å ha veiledning og felles planleggingstid i gruppa også ut over dette. Individuell forberedelse kommer i tillegg. Både studenter og praksislærer har ansvar for å lage en egen plan for undervisning og veiledning før praksisperioden starter.

På 4.studieår vil det være skoleovertakelse i vårsemesteret. Da tar 4.årsstudentene over utvalgte skoler, mens personalet får fri fra undervisning en hel uke. Uken før overtakelsen kommer studentene ut på disse skolene for å bli kjent. Skolene sender søknad om skoleovertakelse.

Internasjonalisering

I 3. studieår kan ca. 60 studenter få utenlandspraksis.

Utenlandsstudentene i 3.studieår skal inneværende studieår ikke ha praksis på høsten, men får 5 uker praksis sammenhengende på våren.

Studenter som ønsker et internasjonalt semester, kan gjennomføre dette i 4.studieår. Studentene har da høstpraksis 2 uker i Norge og en eller to uker praksis i utlandet. Se nettsider for utenlandspraksis for detaljert info: <http://hist.no/alt/praksis-utland/>

Tilstedeværelse og fravær i praksis

All praksis er obligatorisk.

Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær.

Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, sykemelding, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret.

Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis.

Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært.

Permisjon innvilges kun i særskilte tilfeller. Som særskilt tilfelle regnes eksempelvis deltaking i organisasjonsarbeid på nasjonalt eller internasjonalt nivå (eller f.eks. representasjonsoppgaver på landslagsnivå i idrett), alvorlig sykdom eller dødsfall i nær familie. Studenttillitsvalgte kan ved studentpolitisk arbeid nasjonalt eller regionalt etter søknad være fraværende inntil to dager per studieår.

Hvis studenten har fravær ut over 15 prosent på grunn av sykdom eller innvilget permisjon, legges det opp til ekstradager i praksis, slik at studenten får godkjent praksis før første praksisperiode neste studieår. Ekstradagene legges normalt til studentens praksisskole og til samme praksislærer. Studenten søker til praksisadministrasjonen som avgjør saken i samråd med praksislærer.

Hvis permisjonen gjelder mer enn 15 prosent av praksistida i et studieår, kan det kreves økonomisk kompensasjon for høgskolens eventuelle ekstrautgifter ved

gjennomføring av de nødvendige ekstradagene i praksis.

For svært korte praksisperioder, f.eks. skoleovertakelse, kan avdelingen stille særskilte krav til tilstedeværelse. Studentene er pliktig til å delta på alle praksisforberedende møter.

Deltaking i kontaktlærerarbeid, teamarbeid og i fellestid

Studentene følger praksislærerens arbeid innenfor rammene av skoletid/fellestid. Dette skal bidra til å gi et totalbilde av lærernes mange plikter og gjøremål. Praksislæreren planlegger sammen med rektor hva studentene skal delta i, i tråd med studentenes fagvalg og hovedtemaer for praksis, nedfelt i læringsutbytteformuleringer for praksis for hvert studieår (se side 16 ff.).

Samarbeid med elevenes foresatte inngår som del av skole-/fellestid og veiledningstimer hvert studieår. Dette arbeidet kan legges utenom praksisperiodene eller på kveldstid slik at studentene kan delta i hjem-skole-samarbeidet etter intensjonene i emnebeskrivelsene for praksis. Deltakelsen i kontaktlærerarbeid, team/trinnarbeid og skole-/fellestid fastsettes gjennom praksiskontrakt.

Taushetsplikt for studenter

Studenter som har praksis i grunnskolen, er underlagt taushetsplikt på samme måte som ferdig utdannede lærere. Taushetsplikten er omtalt i Forvaltningslovens § 13 og Opplæringslovens § 15.

Studentene har plikt til å behandle opplysninger om enkeltelever og deres hjemmebakgrunn konfidensielt. I tvilstilfeller må studentene konferere med praksislæreren. Studentene skal underskrive egen taushetserklæring på praksisskolen. Forslag til skjema finnes på It's Learning.

Planlegging og forarbeid

Praksisgruppesammensetning skjer i samarbeid mellom praksisadministrasjonen og lærerteamet på høgskolen. På egne praksismøter etableres kontakt mellom praksislærer og oppfølgingslærer på høgskolen. Studentene tar kontakt med praksislærer for å avtale møte senest uka før praksis. Praksisgruppa må møte samlet. På dette møtet drøftes forventninger, skrives praksiskontrakt, utveksles informasjon ol. Informasjonen vil som regel dreie seg om praksisforberedelser i lærerutdanningens studiefag og orientering om elever, læringsmiljø, fag- og timefordeling, årsplan, ukeplaner, lærebøker og muligheter for bruk av læremidler. Vi anbefaler at praksislærerne deler ut skriftlig informasjonsmateriale om noe av dette.

Praksiskontrakt

Deltakernes forventninger til praksis skal formuleres i en *praksiskontrakt* som underskrives av de berørte parter før praksisperioden starter. Både praksislærer og studenter må til første møte ha med seg forslag til momenter i praksiskontrakten.

Praksiskontrakten skal være gjenstand for drøfting og evaluering underveis i praksisperioden. Praksiskontrakten er bindende og skal gi rammer for bruk av tid til før- og etterveiledning.

ANSVARSFORDELING

Faglærere/oppfølgingslærere, praksislærer og studenter har et felles ansvar for planlegging, gjennomføring og etterarbeid av hver praksisperiode. Praksislærer har et særskilt ansvar for selve praksisopplæringen.

Rektors oppgaver

Rektor er leder for sin praksisskole og dermed ansvarlig for at hele skolen inkluderes i å ta imot studenter i praksis. Dette innebærer blant annet å

- Velge ut lærere med praksislærerfunksjon sammen med praksisadministrasjonen ved HiST.
- Være koordinerende instans og kontaktperson i forhold til høgskolen, praksislæreren og praksisstudenter ved behov
- Sørge for at hele skolen blir praksisarena og ha ansvar for organisering av studentenes deltaking i skolens fellesoppgaver
- Gjøre studentene kjent med regler for taushetsplikt
- Bidra til at studentene får innsikt i skolens egenart, ledelse og organisasjon
- Eventuelt være med å vurdere studentenes praksis sammen med praksislærer
- Bringe inn overordnede perspektiv på aktuelle pedagogiske tema
- Ha ansvar for å skaffe kvalifisert vikar ved eventuell sykdom hos praksislærer og å varsle praksisadministrasjonen og oppfølgingslærer ved HiST om dette.
NB! Ikke bruk studentene som vikarer i praksisperiodene
- Evaluere praksis sammen med praksislærerne på skolen. Gi eventuell Tilbakemelding på epost til: alt-praksis@hist.no

Praksislærers oppgaver

Praksislærer har hovedansvar for planlegging og gjennomføring av praksisopplæring for den enkelte studentgruppe etter gjeldende avtaleverk og høgskolens vedtatte planer. Dette gjelder først og fremst veiledning og vurdering av studentene i praksisopplæringen, herunder også skikkethetsvurdering. Praksislærerne har sammen med oppfølgingslærerne ansvar for veiledning og oppfølging i tråd med føringene i emnebeskrivelsene. Praksislærerne skal tilrettelegge for at studentene kan bruke praksis som læringsarena på linje med undervisning ved lærerutdanningsinstitusjonen. Når flere praksislærere som team tar imot en studentgruppe, må oppgaver, ansvar og roller fordeles mellom teammedlemmene i forkant av praksisperioden.

Det er praksislærers ansvar å legge til rette for at det skjer en videreutvikling hos studenten i forhold til den vurderingen studenten har fått i tidligere praksisår. Praksislærer skal derfor etterspørre forrige års praksisrapport fra alle studentene i sin gruppe og melde fra til praksisadministrasjonen om disse ikke fremskaffes. Det er også viktig at praksislærer er tydelig og konkret i sine vurderinger av hva den enkelte student må arbeide videre med i forhold til praksisfeltet. Vurderinga skal ta høyde for

at studenten er i en opplæringssituasjon og derfor oppfordres til å gjøre utprøvinger i praksis.

Dette innebærer bl.a.:

- Etterspørre tidligere praksisrapporter til studentene ved oppstart
- Skrive forslag til praksiskontrakt
- Sette seg inn i emnebeskrivelsene for praksis (fra side 16 ff.)
- stille på praksismøter arrangert av høgskolen (obligatorisk oppmøte)
- Foreta før- og etterveiledning basert på et skriftlig veiledningsgrunnlag
- Gjennomføre midtveis- og sluttsamtale med den enkelte student
- Bidra til å integrere studentene i arbeidsmiljøet
- Vurdere studentenes praksis til bestått/ikke bestått ut fra læringsutbytteformuleringene i samråd med oppfølgingslærer, eventuelt rektor
- Send inn praksisrapport til praksisadministrasjonen etter at student har skrevet under og fått kopi
- Melde fra om fravær (til student) som er over 15 % til praksisadministrasjonen; avtale ekstradager i samarbeid med praksiskontoret.
- Send inn eventuell legeattest (fra student) til praksisadministrasjonen.
- Melde tvil om godkjent praksis til oppfølgingslærer og praksisadministrasjonen
- Vurdere skikkethet. Melde fra hvis det er tvil om skikkethet (se side 13)
- Evaluere praksis

Oppfølgingslærers oppgaver

Hovedoppgaven til oppfølgingslærer er å være kontaktperson og en støtte for studentene i deres praksisopplæring.

Oppfølgingslærer skal:

- Innkalle studentgruppa til planleggingsmøte tidlig i semesteret, før praksis begynner.
- Etterspørre kopi fra studentene av forrige års praksisrapport ved semesterstart
- Sørge for at studentene oppretter et prosjekttrom i It's Learning hvor både praksislærer og oppfølgingslærer blir invitert inn
- Ta kontakt med studentgruppa, praksislærer og avtale tidspunkt for oppfølging av studentene mens de er ute i praksis
- Delta på praksismøtene på HiST
- Følge opp studentgruppa ute på praksisskolen 2 ganger pr. studieår
- Være ressursperson for studentene i samarbeidsspørsmål internt i gruppa og i forhold til praksisskolen
- Være samarbeidspartner for praksislærer i vurderings- og veiledningsarbeid inn mot studentgruppa og den enkelte student
- Hjelp studentene til å sette praksisopplæringen i sammenheng med teori
- Melde til praksiskontoret eventuelle behov for videre oppfølging av ulike forhold knyttet til den enkelte students/studentgruppas praksisopplæring

Når oppfølgingslærerne er ute på praksisskolen, skal de følge og observere undervisningen til sin praksisgruppe og være med på før- og etterveiledningen. Oppfølgingslærer bør ha møte med studentene uten praksislærer til stede, og med

praksislærer uten studentene til stede. Oppfølgingslærer bør også sørge for å møte rektor.

Studentenes oppgaver

Før- og etterarbeid til praksis er en obligatorisk del av undervisningen på høgskolen. Hver student har ansvar for aktiv deltakelse i planlegging, gjennomføring og etterarbeid knyttet til dette.

På praksisskolen skal studentene, alene og sammen med medstudenter, planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning under veiledning av praksislærere og oppfølgingslærere. Studentene skal delta i og få kunnskap om ulike arbeidsoppgaver utover undervisning som er knyttet til læreryrket og få kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon og lærernes rettigheter og plikter.

Studentene har i tillegg ansvar for å:

- Ta kontakt med oppnevnt praksislærer senest en uke før første praksisperiode
- Bidra til å utvikle samarbeidet i praksisgruppa og med praksislærer, blant annet gjennom obligatorisk praksiskontrakt
- Levere kopi av forrige års praksisrapport til ny praksislærer og oppfølgingslærer
- Gi oppfølgingslærer en skriftlig plan for undervisning når oppfølgingslærer deltar ute i praksisfeltet
- Opprette et prosjekttrom i It's Learning og invitere inn praksislærer og oppfølgingslærer
- Levere egenmelding/sykemelding eller innvilget permisjon til praksislærer
- Utarbeide skriftlig planleggingsdokument til praksislærer i forkant av undervisnings-økt.
- Skrive logg hver dag
- Ikke være vikarer i praksisperiodene
- Levere skjema for refusjon av eventuelle reise- og båtgifter så snart praksisperioden er ferdig høst og vår (Kun for de som har lengre reisevei enn 6 mil en vei.)
- Søke om ekstradager ved for mye fravær: alt-praksis@hist.no

OM VEILEDNING I PRAKSIS

Utforming av planleggings- og veiledningsdokument

Praksisopplæringen ved HiST vektlegger bruk av planleggings- og veiledningsdokument. Studentenes skriftlige plan for en undervisningsøkt eller en periode brukes som grunnlag for veiledning og refleksjon før og etter gjennomføring. Et slikt dokument gjør det nødvendig for studentene å tenke grundig gjennom forhold ved undervisningssekvensen, og det bidrar også som nyttig informasjon til medstudenter, praksislærer og faglærer, slik at veiledningen både kan forberedes og forbedres.

Det er imidlertid viktig at planleggings- og veiledningsdokumentet brukes på en

fleksibel og målrettet måte, slik at en unngår at arbeidet med dokumentet får et rituelt preg. Studentene må være klar over hensikten med å ha et slikt skriftlig veiledningsgrunnlag, og medstudenter, praksislærere og oppfølgingslærere – når denne er til stede – må ta tak i det planlagte og gi konstruktiv veiledning før og etter undervisningsaktiviteten.

Loggskriving

Å skrive logg muliggjør refleksjon over praksis og bidrar til å ta vare på praksiserfaringene for senere bruk. En fordel med logg er at man kan velge **fokus** og at en kan knytte både tanker og følelser til det en har erfart. I emnebeskrivelsen for praksisopplæringen forpliktet studentene til å skrive logger i tilknytning til sine praksisperioder. Loggskriving er også viktig ved bruk av praksis som læringsarena, der loggen kan synliggjøre studentenes **læringsutbytte**.

Studentene skal skrive logg hver dag. Praksislærer skal gi respons på praksisloggene én gang i uka, dels muntlig i veiledningsmøter og dels skriftlig. Erfaringsmessig er slik respons vesentlig i forhold til å bevare motivasjon for å skrive logg som ledd i arbeidet med å utvikle den praktiske yrkesteorien. Respons vil også bidra til videre refleksjon og forsterke læringsutbyttet. Vi anbefaler at logg og respons på logger formidles via praksisgruppas prosjekttrom på It's learning. Praksiskontrakten bør regulere forventninger til innhold og respons.

Utvikling av praktisk yrkesteori (PYT)

Framfor å formidle den «riktige» yrkeskunnskapen, er det et mål å gi veiledning som **refleksjon over handling**. Dette går ut på å hjelpe studentene til å bli klar over det grunnlaget som deres lærerarbeid springer ut av. Ved å bli mer bevisst sin egen praktiske yrkesteori, vil sjansene øke for å videreutvikle den eksisterende kunnskapsbasen. PYT er den enkeltes personlige, sammenvevde erfarings- og teoribaserte kunnskap farget av de verdier (politiske, etiske, livssynsmessige) personen har. Dette er altså handlingsgrunnlaget når studentene utfører lærerarbeid i praksisskolen. De involverte partene i praksisen fyller ulike roller og innehar ulike typer kompetanse som alle er nødvendige for at studenten skal utvikle sin egen praktiske yrkesteori. Det er avgjørende at kommunikasjon og samarbeid mellom de ulike partene er god. Tydeliggjøring av forventninger mellom samarbeidspartene i praksis (studentene, oppfølgingslærer og praksislærer/praksisskolen) er dermed et viktig grunnlag for at studentene skal oppleve en utbytterik og helhetlig praksis.

Eksemplarisk veiledning

Tiden i veiledningstimene oppleves som regel altfor kort til å gripe fatt i alt som har skjedd i studentenes praksissituasjon. Derfor er det nødvendig å gi **eksemplarisk veiledning**, dvs. at praksislærer og studentgruppe velger å konsentrere seg om enkelte, utvalgte områder. Det som velges, bør være sentralt for lærerarbeid, må angå dem som deltar i veiledningen og ha overføringsverdi.

Studentgruppa er en betydelig ressurs i veiledningssituasjonen, der alle går inn og tar medansvar for å drive veiledningssamtalen videre på bakgrunn av observasjoner, erfaringer og refleksjoner. Studentene bør etter hvert også kunne ta ansvar for å lede veiledningstimene. "Læring gjennom samarbeid" er særlig aktuelt i praksis. Derfor er arbeid med å støtte opp om gruppeprosesser i praksisgruppa en viktig oppgave både

for oppfølgingslærer og praksislærer.

Praksislærer har i samarbeid med praksisskolens rektor ansvar for å bringe inn overordnede perspektiv på aktuelle pedagogiske tema. Dette kan være tema knyttet til elevene, foresatte, skolen som system, skole og samfunn, læring, perspektiv fra ulike fags didaktikk, pedagogisk teori osv. Denne typen veiledning kan gjerne legges opp i form av egne temaveiledningsøkter. Her er det mulig for praksislærerne å samarbeide om veiledning, i tillegg til at det innenfor noen emner vil være naturlig for rektor å bidra.

VURDERING OG PRAKSISRAPPORTERING

Studentene skal vurderes om de

- 1) består/ikke består praksisopplæringen
- 2) om de er skikket for yrket.

Dette er to separate vurderingsordninger med to separate prosedyrer.

1) PRAKSISOPPLÆRINGEN:

Praksisstudier skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering.

Studentene skal vurderes i forhold til læringsutbytteformuleringene og andre (arbeids-)krav slik de er formulert i emnebeskrivelsen for hvert enkelt studieår. Etter avsluttet praksis skal studentens kompetanse vurderes etter skalaen bestått/ikke bestått.

Vurdering bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer og eventuelt rektor.

-Midtveisvurdering

Midtveis i årets praksis skal praksislærer gjennomføre en individuell samtale med studenten og gi skriftlig tilbakemelding om hvor studenten står i forhold til læringsutbytteformuleringene for praksisperioden og andre krav i emnebeskrivelsen for praksis det aktuelle studieår. Er praksislærer i tvil om å la studenten bestå praksis, kaller praksislærer inn oppfølgingslærer fra Høgskolen til denne samtalen. Av midtveisvurderingen skal det framgå om studenten ligger an til bestått eller ikke bestått praksisstudium, og det skal stå hvilke krav studenten må oppfylle for å vurderes til bestått etter endt praksis.

Dersom praksislærer er i tvil om studenten vil bestå praksis, skal den skriftlige midtveisvurderingen sendes praksiskontoret på HiST ALT snarest.

Til midtveisvurderingen brukes Høgskolens gjeldende skjema (se It's learning).

Både praksislærer, student og oppfølgingslærer skal signere dette skjemaet, hvis det er tvil om studenten skal bestå.

-Varsling seinere enn midtveis i praksisperioden

Uavhengig av midtvurderingen er siste frist for å gi studenten skriftlig melding om fare for ikke å bestå praksisstudiet én uke før praksisstudiet avsluttes. Dersom det oppstår særskilte forhold kan fristen fravikes. Det er i de tilfeller studenten i siste fase av praksisperioden viser atferd som åpenbart ikke gir grunnlag for å bestå praksis.

For særskilte praksisperioder (eks. 4.studieår) kan denne fristen fravikes.

-Sluttvurdering

Ved avslutning av praksisstudiene i studieåret skal praksislærer utarbeide en skriftlig individuell vurdering i henhold til de vurderingsskjema som foreligger. Karakter settes til Bestått eller Ikke bestått praksisstudium etter drøfting med oppfølgingslærer.

Praksislærer gjennomfører en individuell sluttvurderingssamtale med studenten.

Studenten skal ha kjennskap til praksislærers vurdering på forhånd.

Praksisrapporten skal underskrives av praksislærer og student.

På grunnlag av foreliggende opplysninger skriver praksislærer endelig praksisrapport vurdert til Bestått eller Ikke bestått. Studenten får med seg signert praksisrapport fra praksislærer siste praksisdag. Praksislærer skanner og sender praksisrapport for hver enkelt student i en fil per student (til sammen 4 filer hvis du har 4 studenter).

Skriv studentens etternavn på PDF-filene!

Sendes fra jobbmail til: alt-praksis@hist.no innen en uke etter endt praksisperiode.

Dersom praksislærer innstiller til Ikke bestått, skal praksislærer innkalle til et sluttvurderingsmøte. Studenten skal ha kjennskap til innstillingen på forhånd. På møtet deltar praksislærer, studenten og representant for høghskolen (oppfølgingslærer/studieleder eller den han utpeker). Saken drøftes i plenum. Det skal skrives referat fra møtet. Protokollen skal opplyse om hvem som deltok på møtet, grunnlaget for innstillingen og momenter som kom fram under drøftingen. Protokollen underskrives av samtlige som deltok på møtet. Studenten har anledning til å legge ved eventuelle skriftlige merknader, som legges ved protokollen. Protokollen sendes HiST ALT som arkiverer den i studentens mappe i studentarkivet.

-Konsekvenser av vurdering Ikke bestått

Dersom praksisstudiet er vurdert til Ikke bestått, må hele praksisperioden tas om igjen neste gang Høghskolen gjennomfører denne praksisen ordinært. Da på en ny skole og hos en ny praksislærer. Får en student vurdert samme praksisperiode til Ikke bestått to ganger, må utdanningen avbrytes, jf. bestemmelser i Forskrift om studier og eksamen ved Høghskolen i Sør-Trøndelag. I særskilte tilfeller kan det søkes om et tredje forsøk.

Praksisrapporten er et formelt dokument for godkjenning av praksis. Samtidig er den et internt dokument til bruk bare ved avdelingen. (Den skal for eksempel ikke brukes ved jobbsøknad)

Praksislærer sender senest en uke etter siste praksisperiode i et studieår den signerte rapporten via epost (skannet dokument) til praksisadministrasjonen: alt-praksis@hist.no

2) VURDERING AV SKIKKETHET

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer. En student som utgjør en mulig fare for elevers, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet, er ikke skikket for yrket.

Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Forvaltningslovens regler om saksbehandling kommer til anvendelse ved særskilt skikkethetsvurdering. (Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning)

Begrunnet tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til skikkethetsansvarlig ved HiST: Sigrid Nesheim Skjærvold. Tlf. 73412264/ sigrid.skjarvold@hist.no
Skjema for tvilsmelding finnes på følgende nettside: <http://hist.no/skikkethet>

Alle som er i kontakt med studenten; faglærere, praksislærere, administrativt tilsatte og medstudenter kan levere inn tvilsmelding. Studenten varsles skriftlig av skikkethetsansvarlig om at tvilsmelding foreligger og innkalles til en vurderingssamtale. Det skal gis tilbud om utvidet veiledning/oppfølging. Hvis forbedring uteblir, skal saken fremmes for en egen skikkethetsnemnd. Nemndas innstilling sendes høgskolestyret for endelig vedtak.

Ta kontakt med oppfølgingslærer eller praksiskontoret om du ønsker å ha en samtalepartner om skikkethet før eventuell tvilsmelding sendes.

Forskriftens kriterier ved vurdering av om en student er skikket er:

- Studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.
- Studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn og unges sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse.
- Studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.
- Studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne.
- Studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser.
- Studenten viser for liten grad av selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i lærerstudiet.
- Studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning.

Minst ett av disse punktene må være "oppfylt" i stor grad for at studenten ikke er skikket for læreryrket. *Rundskriv F-14-06 fra Kunnskapsdepartementet* inneholder fullstendige retningslinjer for skikkethetsvurdering i lærerutdanninga. Rundskrivet kan leses i sin helhet på HiST sine hjemmesider.

POLITIATTEST

Politiattest leveres i servicesenteret, senest ved studiestart for 1.årsstudentene. Hvis den ikke leveres, kan ikke studenten gå ut i praksis.

EVALUERING AV PRAKSIS

Høgskolen arbeider kontinuerlig med å heve kvaliteten i praksisopplæringen. Resultatet av evalueringene skal oppsummeres og drøftes mellom samarbeidspartnerne slik at tiltak kan iverksettes.

Høgskolens læringsplattform: IT'S LEARNING

Vi benytter læringsplattformen It's Learning både for kommunikasjon med og informasjon til studenter, oppfølgingslærere og praksislærere. Alle praksislærere inviteres inn i Felles praksislærerrom på It's Learning. Her ligger det utfyllende informasjon til det som står i denne håndboka, bl.a. oversikter over praksislærere, praksisgrupper, praksisskoler, viktige lover og regler og diverse skjema:

- Praksiskontrakt
- Tvilsmelding om skikkethet
- Praksisrapporter (også midtveisrapport)
- Taushetserklæring
- veiledningsdokument/planleggingsdokument
- Møteplan og praksisperioder
- Praksisgrupper

Studenter og oppfølgingslærer finner denne informasjonen i egne emnerom for praksis på It's Learning.

I emnerommene for praksis finner du som er student disse skjemaene i tillegg til de som er listet opp over:

- Søknad om tilskudd til HiST-studenter som gjennomfører praksisstudier
- Søknad om særplass (f.eks. for de som har barn og ikke kan ha praksis utenbys.)

It's Learning skal også brukes aktivt i samarbeidet mellom studenter, praksislærere og oppfølgingslærere. Den enkelte praksisgruppen oppretter et prosjektrum hvor praksislærer og oppfølgingslærer inviteres inn. Dette rommet kan både brukes til faglig samarbeid og som kommunikasjonskanal mellom studentgruppe, praksislærer og oppfølgingslærere. Både studenter, praksislærere og oppfølgingslærere må sjekke prosjektrummet på It's Learning med jevne mellomrom.

Emnebeskrivelser 1-7

1. STUDIEÅR, 1-7

Forkunnskap skrav	Det kreves ingen forkunnskaper utover opptakskrav til studieprogrammet.
Emneinnhold	I første studieår er hovedtemaet for praksisopplæringen lærerrollen, lærerarbeidet og lærerens tilrettelegging for læring av fag for 4.- 7. trinn. Dette omhandler: • Utvikling av egen læreridentitet • Lærerarbeidet i møte med elever på 4.-7. trinn, elevgrupper og klasser • Læringsledelse i møte med elever; ledelse av, rutiner og regler for læringsarbeidet • Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning • Læringsrettet vurdering
Forventet lærings-utbytte	KUNNSKAP Studenten • har kunnskap om lærerens rolle • har kunnskap om læring, læreprosesser, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer • har kunnskap om grunnleggende ferdigheter som grunnlag for læring • har kunnskap om observasjonsmetoder FERDIGHET Studenten • kan sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning • kan legge til rette for utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i arbeidet med fagene • kan bruke ulike arbeidsmåter og læremidler i undervisningen tilpasset 4. – 7. trinn • kan bruke vurdering som del av læringsarbeidet og legge til rette for elevenes egenvurdering • kan observere og lede elevers læringsarbeid GENERELL KOMPETANSE Studenten • kan diskutere undervisning og læring, fag og elever i lys av profesjonelle og yrkesetiske perspektiver • kan vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning • kan håndtere ulike typer tilbakemeldinger
Arbeids-former og lærings-aktiviteter	Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 4.-7.trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle i et læringsfelleskap. Studentene

skal få undervise i sine studiefag, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen i 4.- 7. trinn.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere dagens skole med fokus på lærerrollen, arbeidsmåter og organisering
- observere lærere i ulike undervisningssituasjoner med fokus på klasse- og læringsledelse
- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere undervisningsøkter som del av et praksisfellesskap
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 4.- 7. trinn
- bruke planleggingsdokumentet som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

2. STUDIEÅR, 1-7

Forkunnskapskrav Praksis fra første studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret.

Emneinnhold Hovedtemaet for praksisopplæringen i andre studieår er eleven i 1. – 2. trinn, elevmangfoldet og elevenes møte med skole og fag. Dette omhandler:

- Elevenes faglige, sosiale, kulturelle og personlige læring og utvikling på 1. – 2. trinn
- Inkluderende læringsfellesskap
- Variert og tilpasset opplæring, ulike arbeidsmåter
- Lærerarbeid og læringsledelse i flerkulturelle klasserom og i møte med elever med spesielle behov
- Klasseromskunnskap/kunnskap om ulike læringsarenaer
- Begynneropplæring
- Aktuelle kartleggingsverktøy

Forventet læringsutbytte**KUNNSKAP****Studenten**

- har kunnskap om elevenes utvikling og bakgrunn som utgangspunkt for læring
- har kunnskap om elevvariasjoner og tilpasset opplæring
- har kunnskap om kulturelt mangfold og flerspråklighet
- har kunnskap om kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser

FERDIGHETER**Studenten**

- kan utvikle mål for opplæringen i ulike fag og vurdere elevenes måloppnåelse
- kan med utgangspunkt i relevant teori velge og bruke aktuelle kartleggingsverktøy i opplæringen
- kan møte mangfold og elevvariasjon gjennom differensiert opplæring
- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i et flerkulturelt læringsfellesskap
- kan være tydelig leder og lede læringsarbeid ved å differensiere og variere arbeidsmåter etter gruppestørrelse og undervisningens hensikt
- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere begynneropplæring

GENERELL KOMPETANSE**Studenten**

- har innsikt i elevenes læring av grunnleggende ferdigheter og forståelse av fagkunnskap
- har utviklet bevissthet rundt egen kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har innsikt i egen utvikling som lærer
- kan vurdere egen lærerkompetanse og eget læringsbehov

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 1.-2. trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal få undervise i studiefagene, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen i 1.-2. trinn.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere læreres arbeid med inkludering og tilpasset opplæring
- observere og kartlegge enkeltelevers faglige ståsted og

læringsstrategier knyttet til grunnleggende ferdigheter og studiefagene

- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse og evne til å ivareta mangfoldet i elevgruppa som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere begynneropplæring og grunnleggende ferdigheter med fokus på elever med ulike erfaringsbakgrunn og ulikt faglig ståsted
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 1.- 2. trinn med fokus på elevmedvirkning
- gjennomføre individuell læringssamtale med elever
- delta i arbeidet med utformingen av en individuell opplæringsplan (IOP).
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

3. STUDIEÅR, 1-7

Forkunnskapskrav

Praksis fra andre studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret,

Emneinnhold

I tredje studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første og andre studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for tredje og studieår er skolen som organisasjon og samarbeid med foresatte og andre sentrale instanser utenfor skolen. Dette omhandler:

- Lærerarbeidet på organisasjonsnivå og i profesjonelle fellesskap
- Samarbeid med foresatte, PPT og andre aktører
- Skole- og elevdemokrati, foresatte og elevers rettigheter
- Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- Overganger mellom trinnene
- Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen
- Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid på praksisskolen

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- har kunnskap om lærerarbeidet på organisasjonsnivå

- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i praksisskolen
- har kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon

FERDIGHET

Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på 3. og/eller 4. trinn
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder for elever på 3. og/eller 4. trinn
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere foreldremøter
- kan samhandle med kolleger, skoleledelse, foresatte og andre aktører i skolen
- kan med basis i teori og forskning identifisere mobbing og trakassering og drøfte måter dette kan håndteres på

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan vurdere skolen i forhold til samfunnsmandatet
- har utviklet læreridentitet basert på profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg selv, sitt yrke og framtidig arbeidsplass gjennom kollegialt samarbeid og samhandling med eksterne aktører

Arbeidsformer og

læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvings- og læringsarena. Emneinnholdet og arbeidet med bacheloroppgave krever at det settes av god tid til praksis som studiearena. Studentenes forståelse for skolen som organisasjon og skolens endrings- og utviklingsprosesser må utfordres gjennom observasjon, diskusjon og refleksjon.

Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på 3. – 4. trinn samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal få undervise i egne studiefag, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen i 3.- 4. trinn.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge særtrekk ved skolen som organisasjon og praksisskolens utviklingsarbeid
- stille kritiske spørsmål til skolens og egen virksomhet som grunnlag for eget bachelorprosjekt

- planlegge, gjennomføre og vurdere variert undervisning for elevgrupper av ulik størrelse med utgangspunkt i ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i 3. – 4.trinn
- delta i teammøter, møter med foresatte og, om mulig møter, med skolens eksterne samarbeidspartnere
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori, egen profesjonsetikk og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

4. STUDIEÅR, 1-7

Forkunnskapskrav Praksis fra tredje studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret.

Emneinnhold I fjerde studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første, andre og tredje studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for fjerde studieår er skolen som organisasjon og det profesjonelle fellesskapet. Dette omhandler:

- Lærerens rettigheter og plikter
- Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen
- Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP
Studenten

- har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for utvikling i studiefagene
- har kunnskap om lærerens rettigheter og plikter
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i skolen

FERDIGHET
Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på 1.-7. trinn
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder for elever på 1.-7. trinn
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever
- kan delta i lokalt læreplanarbeid

- kan med basis i teori vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har utviklet kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har kritisk distanse til egen yrkesutøvelse
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg som profesjonell lærer i et praksisfellesskap

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvings- og læringsarena. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på 1. – 7. trinn samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap.

Studentene skal få undervise i egne studiefag, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen i 1.- 7. trinn.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge praksisskolens kvalitetssystem som verktøy for læring og faglig utvikling
- delta i praksisskolens lokale læreplanarbeid
- planlegge, gjennomføre og vurdere variert og utforskende undervisning i relasjon til ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i 1. – 7.trinn
- vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø gjennom deltakelse i teammøter
- planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive refleksjonslogg med kritisk distanse til egen virksomhet, teori, gjeldende læreplan og egen yrkesidentitet
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

Emnebeskrivelser 5-10

1. STUDIEÅR, 5-10

Forkunnskapskrav	Det kreves ingen forkunnskaper utover opptakskrav til studieprogrammet.
Emneinnhold	I første studieår er hovedtemaet for praksisopplæringen lærerrollen, lærerarbeidet og lærerens tilrettelegging for læring av fag for 5.- 7. trinn. Dette omhandler: • Utvikling av egen læreridentitet • Lærerarbeidet i møte med elever på 5.-7. trinn, elevgrupper og klasser • Læringsledelse i møte med elever; ledelse av, rutiner og regler for læringsarbeidet • Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning • Læringsrettet vurdering
Forventet læringsutbytte	KUNNSKAP Studenten • har kunnskap om lærerens rolle • har kunnskap om læring, læreprosesser, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer • har kunnskap om grunnleggende ferdigheter som grunnlag for læring • har kunnskap om observasjonsmetoder FERDIGHET Studenten • kan sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning • kan legge til rette for utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i arbeidet med fagene • kan bruke ulike arbeidsmåter og læremidler i undervisningen tilpasset 5. – 7. trinn • kan bruke vurdering som del av læringsarbeidet og legge til rette for elevenes egenvurdering • kan observere og lede elevers læringsarbeid GENERELL KOMPETANSE Studenten • kan diskutere undervisning og læring, fag og elever i lys av profesjonelle og yrkesetiske perspektiver • kan vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning • kan håndtere ulike typer tilbakemeldinger
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 5.-7.trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle

i et læringsfellesskap. Studentene skal få undervise i egne studiefag, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen i 5.- 7. trinn.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter: Studentene skal

- observere dagens skole med fokus på lærerrollen, arbeidsmåter og organisering
- observere lærere i ulike undervisningssituasjoner med fokus på klasse- og læringsledelse
- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere undervisningsøkter som del av et praksisfellesskap
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 5.- 7. trinn
- bruke planleggingsdokumentet som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

2. STUDIEÅR, 5-10

Forkunnskapskrav Praksis fra første studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret

Emneinnhold Hovedtemaet for praksisopplæringen i andre studieår er eleven i 8. – 10. trinn, elevmangfoldet og elevenes møte med skole og fag. Dette omhandler:

- Elevenes faglige, sosiale, kulturelle og personlige læring og utvikling på 8. – 10. trinn
- Inkluderende læringsfellesskap
- Variert og tilpasset opplæring, ulike arbeidsmåter
- Lærerarbeid og læringsledelse i flerkulturelle klasserom og i møte med elever med spesielle behov
- Klasseromskunnskap/kunnskap om ulike læringsarenaer
- Aktuelle kartleggingsverktøy

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om elevenes utvikling og bakgrunn som utgangspunkt for læring
- har kunnskap om elevvariasjoner og tilpasset opplæring

- har kunnskap om kulturelt mangfold og flerspråklighet
- har kunnskap om kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser

FERDIGHETER

Studenten

- kan utvikle mål for opplæringen i ulike fag og vurdere elevenes måloppnåelse
- kan med utgangspunkt i relevant teori velge og bruke aktuelle kartleggingsverktøy i opplæringen
- kan møte mangfold og elevvariasjon gjennom differensiert opplæring
- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i et flerkulturelt læringsfellesskap
- kan være tydelig leder og lede læringsarbeid ved å differensiere og variere arbeidsmåter etter gruppestørrelse og undervisningens hensikt

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har innsikt om grunnleggende ferdigheters betydning for læring av fag og elevenes forståelse av fagkunnskap
- har utviklet bevissthet rundt egen kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har innsikt i egen utvikling som lærer
- kan vurdere egen lærerkompetanse og eget læringsbehov

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 8.-10. trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere læreres arbeid med inkludering og tilpasset opplæring
- observere og kartlegge enkeltelevers faglige ståsted og læringsstrategier knyttet til grunnleggende ferdigheter og studiefagene
- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse og evne til å ivareta mangfoldet i elevgruppa som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring på ungdomstrinnet og grunnleggende ferdigheter med fokus på

- elever med ulik erfaringsbakgrunn og ulikt faglig ståsted
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 8.-10. trinn med fokus på elevmedvirkning
 - gjennomføre individuell læringssamtale med elever
 - delta i arbeidet med utformingen av en individuell opplæringsplan (IOP).
 - bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
 - skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
 - gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

3. STUDIEÅR, 5-10

Forkunnskapskrav Praksis fra andre studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret.

Emneinnhold I tredje studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første og andre studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for tredje og studieår er skolen som organisasjon og samarbeid med foresatte og andre sentrale instanser utenfor skolen. Dette omhandler:

- Lærerarbeidet på organisasjonsnivå og i profesjonelle fellesskap
- Samarbeid med foresatte, PPT og andre aktører
- Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- Skole- og elevdemokrati, foresatte og elevers rettigheter
- Overganger mellom trinnene
- Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen
- Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid på praksisskolen

**Forventet
læringsutbytte**

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- har kunnskap om lærerarbeidet på organisasjonsnivå
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i praksisskolen
- har kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon

FERDIGHET

Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på ungdomstrinnet
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på ungdomstrinnet
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder på ungdomstrinnet
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere foreldremøter
- kan samhandle med kolleger, skoleledelse, foresatte og andre aktører i skolen
- kan med basis i teori og forskning identifisere mobbing og trakassering og drøfte måter dette kan håndteres på

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan vurdere skolen i forhold til samfunnsmandatet
- har utviklet læreridentitet basert på profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg selv, sitt yrke og framtidig arbeidsplass gjennom kollegialt samarbeid og samhandling med eksterne aktører på ungdomstrinnet

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvings- og læringsarena.

Emneinnholdet og arbeidet med bacheloroppgave krever at det settes av god tid til praksis som studiearena. Studentenes forståelse for skolen som organisasjon og skolens endrings- og utviklingsprosesser må utfordres gjennom observasjon, diskusjon og refleksjon.

Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på ungdomstrinnet samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge særtrekk ved skolen som organisasjon og praksisskolens utviklingsarbeid
- stille kritiske spørsmål til skolens og egen virksomhet som grunnlag for eget bachelorprosjekt
- planlegge, gjennomføre og vurdere variert undervisning med utgangspunkt i ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i på ungdomstrinnet
- observere, planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på ungdomstrinnet og få erfaring med elevgrupper av ulik størrelse
- delta i teammøter, møter med foresatte og, om mulig møter, med skolens eksterne samarbeidspartnere
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori, egen profesjonsetikk og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

4. STUDIEÅR, 5-10

Forkunnskapskrav	Praksis fra tredje studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret
Emneinnhold	I fjerde studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første, andre og tredje studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for fjerde studieår er skolen som organisasjon og det profesjonelle fellesskapet. Dette omhandler: - Lærerens rettigheter og plikter - Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling - Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen - Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid
Forventet læringsutbytte	KUNNSKAP Studenten • har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for utvikling i studiefagene • har kunnskap om lærerens rettigheter og plikter • har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i skolen FERDIGHET Studenten • kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på 5.-10. trinn • kan planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på 5.-10. trinn • kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder for elever på 5.-10. trinn • kan planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever • kan delta i lokalt læreplanarbeid • kan med basis i teori vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø GENERELL KOMPETANSE Studenten • har utviklet kommunikasjons- og relasjonskompetanse • har kritisk distanse til egen yrkesutøvelse • har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg som profesjonell lærer i et praksisfellesskap
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på 5.10. trinn samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver

innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge praksisskolens kvalitetssystem som verktøy for læring og faglig utvikling
- delta i praksisskolens lokale læreplanarbeid
- planlegge, gjennomføre og vurdere variert og utforskende undervisning i fagene i relasjon til ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i 5.-10.trinn
- vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø gjennom deltakelse i teammøter
- planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive refleksjonslogg med kritisk distanse til egen virksomhet, teori, gjeldende læreplan og egen yrkesidentitet
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til faget

God praksis

Avdeling for lærer og tolkeutdanning – HiST

Kunnskapen du trenger

Praksiskontoret har åpent for studenter mandag til fredag 10.00-14.00.
Vi holder til i A-bygget, 1.etasje på rom 120.

Postadresse:
HiST ALT
Rotvoll allé 1
7053 Trondheim

E-postadresse praksiskontor: alt-praksis@hist.no

Info om praksis på nettsidene våre: <http://hist.no/alt/laererpraksis/>

Her finner du blant annet: praksiskalender, refusjon av praksisutgifter, søknad om særplass, praksis i utlandet, kontaktinfo praksiskontor.